
Skjønnlitteratur og medisin

BOKOVERSIKT

Carl Gustav Jung sier i boken *Minner, drømmer, tanker*: ”I løpet av mine første studieår gjorde jeg den oppdagelse at naturvitenskapen nok gir muligheter for uendelig mange kunnskaper, men bare sparsom erkjennelse, og denne er hovedsakelig sterkt spesialisert. Jeg visste fra min filosofiske lesning at grunnlaget for dem alle var det faktum som het psyken. Uten sjelen fantes verken kunnskap eller erkjennelse. Den hørte en overhodet ingenting om.”

En viktig vei til erkjennelse går utvilsomt gjennom litteratur og poesi, og denne boken sikter mot å åpne medisinstudenters øyne for denne kilden til faglig og menneskelig vekst. Boken er i hovedsak et utvalg på vel 40 blant nær 300 forslag som redaktørene fikk inn fra lærere og studenter ved Karolinska Institutet. Oppfordringen var å gi eksempler på litterære skildringer av hvordan pasienter, pårørende og helsepersonell møter sykdom, lidelse og død. Antologien spenner vidt både i tid, rom og form. Det er blant annet utdrag fra Astrid Lindgrens *Brødrene Løvehjerte*, et kapittel fra *Madame Bovary* av Gustave Flaubert, utdrag fra Oriana Fallacis *En mann* og noveller av Tove Jansson, Stig Carlsson og Ivar-Lo Johansson. De fleste bidragene er utdrag fra romaner eller selvbiografisk pregede bøker, for eksempel av Göran Tunström, Dea Trier Mørch, Sven Delblanc, Janet Frame, Per Gunnar Evander, Roddy Doyle og Isabel Allende. Vi finner flere gripende dikt, blant annet av Reidar Ekner, som mistet sin datter seks år gammel på grunn av hjernesvulst, og av Harriet Løwenhielm som tilbrakte de siste årene av sitt altfor unge liv på tuberkulosesanatorium (Tag mig. – Håll mig. Smek mig sakta.)

Noen bidrag er skrevet av leger som også er diktere, eller kanskje heller omvendt (Mikhail Bulgakov, Archibald Joseph Cronin, PC Jersild, Samuel Shem, William Carlos Williams, Lars Gyllensten). Deres bidrag skildrer delvis opplevelser som aktive leger, delvis er det deres møte med egen sykdom og forestående død. Da er ikke legers følelser og refleksjoner annerledes enn andre forfatters.

De mange bidragene er lange nok til å gi gode leseropplevelser i seg selv, men ikke minst virker de inspirerende til å lese mer. Boken kan varmt anbefales både studenter og leger. Uansett alder og situasjon kan vi trenge kunstneres hjelp til å utvide vår erkjennelse og bedre vår evne til innlevelse.

PerBrodal

Anatomisk institutt

Publisert: 10. desember 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. juli 2026.